

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Mendacium

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Carmides in terra Graecia, quae quis volumina exegisset, in Bibliothecis legentis modo repraesentavit. Author. Plin.

Elmus Adrianus tanta fuit memoria, ut locos, negotia, milites absentes quoque nominibus suis recenteret.

Themistocles tanta fuit memoria, ut Simonidi artem memorie pollicenti, dixerit, se male artem oblivionis: quod etiam meminisset, quae noller, & obliuisci non pollet, quae vellet. Author. Cic. lib. 2. de Orat.

Aiunt & Theodecten Aristotelis discipulum multae fuisse memoriae. Habuit & Lucullus diuinam quandam rerum memoriam, maiorem verborum Hortensius. Author. Cic. 4. Tusculanarum quaestio- num.

Seneca de seipso scribit, suam memoriam adeo excelluisse, ut non ad vsum modo sufficeret, sed in miraculum usque procederet: nam duo millia nominum recitata, quo ordine erant dicta, referebat ducentos quoque versus, ab vltimo incipiens, recitabat.

Ephras sacerdos vniuersas Hebraeorum doctrinas habuit in memoria. Ioseph. lib. 11. c. 5. Antiquitatum Iudaicarum.

Tanta fuit Porcio Latroni memoria, ut quae dicturus erat, edificandi causa nunquam relegeret, edidicerat cum scriberet: dicebat ita, ut in nullo vnquam verbo memoria cum deciperet, iubebat aliquid nominari ducem, statim illius gesta ad vnguem reddebat.

Memoriam definit Cic. lib. 2. de Inuentione Rhetorica, per quam illa animus repetit quae fuerunt.

Artis memorie inuentor fuit Simonides, Cic. lib. 2. de Orat. Ordo maximè adfert memorie lumen.

De memoria eleganter & copiose scripsit Cic. lib. 3. Rhetoricæ ad Heren.

Memoria quo pretiosior, eo magis iniuriæ obnoxia. Quidam enim lapide ictus, literas prius oblitus est: Alus tecto præcipitatus matris & propinquorum tetus est oblivione, Messale Cornuio Oratori grauius aegrot, seruorum & sui ipsius nomen excidit.

Cæsar dictator scribere & legere vno tempore; dictare & audire solebat: epistolas magni ponderis quateras pariter dictabat, aut si non aliquid ageret, septenas.

Vide Mens, Recordatio. Item Contemplatio, Consideratio, Meditatio.

Mendacium.

DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

Mendacium, Graece ψεύδος, iocosa, mendax, & ψεύδομαι, mentior dicitur. Mendacium Hebr. Caxab, iustus, vituperium, a verbo Caxab, mentitus est, defraudauit. Cognationem habet cum verbo Caxaph, fascino. Graece ψευδίζω, mentior. 2. Caxab, abnegatio, mendacium, denegatio, Ose. 10. 15. Nah. 3. 1. Job 16. 8. a verbo Caxab, negauit, abnegauit, mentitus est, frustratus est, non respondit voto. Cognationem habet cum verbo Schatub, oblitus est: & cum verbo Caxab, obtenebratus est. Mendax enim memoria caret, ut & iudicio. 3. Scheker etiam mendax dicitur a Schakgr, scurrilis fuit, perfide, dolose egit. Conuenit cum verbo Scharab, exsiliabit, sarcasice derisit. Hæc enim vitia sunt mendacibus familiaria. Est autem mendacium falsa vocis significatio, cum intentione fallendi. secund. August. libro de Mendacio.

Mendacium est sermonis, orationis, dicti vanitas. Mentiri est concretum, & mendacium est abstractum. Ideo dicens verum contra opinionem eius, mentitur, sed quod dicit non est mendacium. ex B. Thom. 3. Sent. dist. 38. q. 1.

Mentior a mente deriuatur, quod est contra id, quod est in mente, loquor. Differt quæ a mendacium dico, nam qui mentitur non ipse fallitur, sed alterum fallere conatur: qui vero mendacium dicit, ipse fallitur, cum credat se verum dicere. Vnde Nigidius: Vir bonus inquit, prestare debet, ne mentiatur: prudens, ne mendacium dicat. Illud a mente deducitur, hoc a menda, quod errorem significat. Vnde mendosum librum dicimus, plenum erroribus: hinc emendo, corrogo, & emendator, & emendatrix. A mendacium mendax, mendaciter, mendacius, mendacissime descendunt.

BIBLICI LOCI

Mendacium fugiendum, Genes. 38. 23. Exods. 20. 16. Es. 23. v. 1. 7. Leuit. 19. 11. Psal. 4. 3. Es. 2. Prouerb. 6. 17. Es. 12. 22. Es. 19. 9. 22. Es. 30. v. 6. 8. Jerem. 5. 31. Zach. 8. 17. Ephes. 4. 25. Coloss. 3. 9. Apocal. 21. 27. Mendacium a Principe alienum esse debet, Prou. 17. v. 7. ab impijs facile arripitur. 2. Thess. 2. 11. mendacii poena, Apocal. 21. 8. Es. 22. 15. Mendacium passim regnat, Psal. 12. 2. Ne in Dei quidem gloriam & fauorem mentium est, Job 13. v. 7. 10. Prou. 13. 17. Mendacia inter maxima scelera sunt numerata, non adhibita perniciosa, aut officiosa dysfunctione, Psal. 5. 7. Ose. 4. 2. Zach. 8. 16. a mendacio autem absti-

tere iubemur, Matth. 5. 37. 1. Cor. 1. 9. 18. 19. Ephes. 4. 25. 1. Iudic. Exods. 21. 7. 1. Es. 9. 17. Rom. 2. 4. Mendax est Christus, 1. Ioan. 2. 9. 2. mendax spiritus in Prophetis, 1. Cor. 13. 2. 3. Es. 2. 3. Es.

DIVISIO.

In doctrina religionis quod est contra bonos mores. Quod nulli prodest, & alicui obest. Quod uni prodest, & alteri obest. Quod fit sola mentiens libidine. Arripit. Elic dicit quod mendax, quæ talis dum habuit unum mendacium, quæ talis quod fit capidit are placandi iustitiam eius seruandam. Quod nulli obest, & alicui prodest, ad bonum poris seruandam. Quod nulli obest, & alicui prodest, ut ab omni cura corporis aliquem tuatur.

Mendacium iocofum, vt vanum, scurrile, & Deum indignum, a pijs & honestis hominibus repudiatur. Offensiuo rationibus repellatur. Ab omni specie mali abstinentiam esse, Psal. 5. 22. Malum non faciendum est, vt bonum eueniat. Job. Prou. 13. 17. Rom. 6. 15. Charitas non gaudet iniustitia. 1. Cor. 13. Mendaces indistincte damnantur, Psal. 5. 7. Ose. 4. 2. Zach. 8. Falsum testimonium, id est, mendacium damnatur, Exods. 23.

SENTENTIE BIBLICE.

Mendacium a Deo vetatur. Mendacium fugies. Exods. 21. Non mentieris: nec decipiet vnusquisque proximum. Leuit. 19. Nunquid Deus indiget vestro mendacio, vt pro illo loquidolos? Job. 13. Veritatem & iudicium pacis iudicate in portis vestris, & quisque malum contra amicum suum ne cogitatis in cordibus, & iuramentum mendax ne diligatis. Omnia enim haec quæ odidit Dominus. Zach. 8. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem, ut quisque cum proximo suo, quoniam sumus iniuicem. Ephes. 4. Nolite mentiri inuicem. Coloss. 3. Diabolum imitatur. Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium progredietis. 2. Par. 18. Flagellum inundans cum transierit, non veniet super os, posuimus mendacium ipem nostram, & mendacio profecti. Es. 58. Vos ex patre diabolo estis: Cum loquitur mendacium, ex priis loquitur, quia mendax est, & pater eius. Ioan. 8. A bonis enutatur. Verbum mendax iustus derelabitur. Prou. 15. Non decent stultum verba composita, nec principem libermens. 17. Vasitatem & verbum mendacii longe fac a me. 30. Non contradicas verbo veritatis vilo modo, & de mendacioruditionis tue confundere. Eccl. 4. Noli amare mendacium aduersus fratrem tuum, neque cum tuum similiter facies. 7. Ne velis vti mendacio vilo: nunquam enim prodest frequentio illius. Ibid. A malis frequentatur. Qui nititur mendacis, hic pacis ventos, idem autem peritur aures volantes. Prou. 10. Malus obedit lingue iniquæ, & fallax obtemperat libidinis. 17. Suauis est homini panis mendacii, & postea impletur calculo. 20. Lingua fallax non amat veritatem. 26. Princeps, qui libenter audit verba mendacii, omnes mentes habet impios. 29. Opprobrium nequam in homine mendacium, & in ore plinatorum assidue erit. Eccl. 10. Ab immundo quid mundabitur? & a mendace quid verum erit? 3. 4. Sine mendacio consummabitur verbum legis. Ibid. Mendacium proximum decedit. Abscondunt odium labia mendacia. Prou. 10. Qui quod nouit loquitur, iudex iustitiae est: qui autem mentis est fraudulenti. 12. Profer mendacia verisPELLIS. 14. Profer mendacium dolosus testis. Ibid.

PC
POLY

linguis quasi simplicia: & ipsa perveniunt vsque ad in-

seipsum perdit.

omnes, qui loquuntur mendacium. Psal. 5. Quotum non est in ore eorum veritas. Sepulchrum patens est...

SENTENTIAE PATRUM.

loquitur voluntate. Ex vique verba propterea instituta sunt, non vt per ea se...

Mendacium enim a mendacibus seruo aguntur, non idco. Quam...

Quisquis metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat, iram...

Quotum si figurate fit, aut dicitur, non est mendacium. Aug. s...

Aliud est iurare falsum, aliud iurare in dolo. Non enim omnis...

Congregationem diuitiarum sequitur mendacium, manus e...

Cauere fratres mendacium: quia omnes qui amant menda...

pum, sacerdotem, vel clericum se profiteri & conuaria ordini ope...

Nonnunquam peius est, mendacium meditari, quam loqui, nam...

Concessum est diabolo, interdum vera dicere, vt mendacium...

Aliud est sub incerto hoc vel illud opinando sentire, aliud, est...

Sed sibi semper mentis imprudentia, rerum merita non potest...

Quam humilitatis causa mentiris, si non eras peccator ante...

Perdes omnes, qui loquuntur mendacium. Sunt mendacia qua...

Aliud est mentiri, aliud est verum occultare: sicut aliud est falsum...

Qui veritatem occultat, & in mendacium profert, vterque reus...

Nec artificiosus ingenio, nec simplici verbo oportet decipere qu...

Quidam suis mendaciis gratiosi sunt: quidam semper laborant...

Nonnulli obstetricum mendacium conantur asserere non esse...

Deus genit veritatem: diabolus mendacium. Ex Aug.

POETICAE SENTENTIAE.

Homerini Iliad.

Ex hoc quod uolueris quae ad ea uolueris, Orator...

Phocylides.

Mendacia noli dicere, sed Verba omnia loquere. Noli...

Cleobulus.

Mendacium odit omnis prudens & sapiens.

Menaades

Menander.

Μένειος ἄνθρωπος ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ μένους ὀνόματος.
Mentens nullus laet ad multum tempus.
Mendacij crimen vitam ledit.
Mendacium autem odit omnis sapiens & utilis.

Euripides.

Ἄσπρος ὅστις καὶ τὰ κατὰ ψῆδον λέγει.
Οὐ τοῖς δὲ χροῖται τοῖς κακοῖς ἀληθεύει.
Infelix est, qui mendacia, est bona ea videantur,
Potius ut arpat, quam quae mala esse indicat verba.

Sophocles.

Ἄλλ' ἂν ἐπεὶ ψῆδος εἰς γῆρας γένοιτο.
Κακοὶ τὸν κέρδιον, καὶ πρὸς ἀνὸς ἄνθρωπος.
Nullum mendacium procedit ad senectatem aui.
Malum est, facta cellare, nec virum decet ingenium.

Idem in Creusa.

Καλὸν μὲν ἂν καὶ ἐπὶ τῷ ψῆδῳ λέγειν.
Ὅτι δὲ ἐλάσσοι εἰσὶν ἢ ἀληθεῖς αἰεὶ,
Συμφερόν ἐστιν εἰς καὶ τὸ ψῆδον.
Haud quidem honestum est, mendacia loqui.
Cui tamen dixam perniciem veritas affert.
Huic venia danda licet in honesta loquendi.

Pisander Camireus vates.

Ὀδυμήσει καὶ ψῆδος ὅστις ψυχῆς ἀπορροῖεν.
Non reprehendus est, qui mendacium pro vita dixerit.

Menander Comicus Poeta.

Ἦν καὶ ἂν ἐπὶ τῷ ψῆδῳ λέγειν.
Profecto intolerabilis res est, mendacia loqui.

Diphilus Thesuro.

Καὶ ἐπὶ τῷ ψῆδῳ ὁ ἀπὸ τοῦ ψῆδου φησὶ.
Mendacium positum in tempore, lucrum seu fructum adfert.
Ἰσοκράτους τὸ ψῆδος ἐπὶ τῷ ψῆδῳ.
Ἐγὼ existimo mendacium saluti gratia
Prolatum, nihil adferre mali.

Charemon Comicus poeta.

ψῆδος δὲ τοῖς ἰσχυροῖς ἀπὸ τοῦ ψῆδου λέγειν.
Bonis falsa dicere non convenit.

Theognis.

Principium mendacij exiguum habet gratia, circa suum vero

Turpe sane lucrum, malumque pariter

Nascitur, est autem plane in honestum, si cui mendacium adhaereat

Viro, & ab ore primae egreditur.

Græce sic sonat.

Ἄρχη ἐπὶ ψῆδος μικρὰ χάρις, εἰς δὲ τελευτῆς
Ἄσπρος δὲ κέρδιος, καὶ κακοῖς ἀπορροῖεν.
Πῆδος δὲ τὸ καλὸν ἐπὶ ψῆδος πρὸς μαγιστῆρα
Ἄνδρα, καὶ ἐπὶ τῷ ψῆδῳ πρὸς τοὺς στυγερὰς.

Iuven. Sat. 3.

Quid Romæ faciant? mentiri nescio: librum
Si malus est, neque laudare, & posere: motus
Astrorum ignoro: funus promittere patris
Nec volo, nec possum: ranaarum viscera nunquam
Inspexi, ferre ad nuptam que misit, adulter:
Qua mandat, norint alij.

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Abstrahentium non est mendacium. Arist. 1. 2. Physic.

Omne mendacium pravum est, & fugiendum. Idem 1. 4. Ethic.

Duo sunt opera sapientis, quorum vnum est non mentiri, de quibus novit alterum verò, mentientem manifestare posse. Arist. lib. Elenchor.

Qui in mendacio confidit, cito deficiet. Laert. Diog. de vita & moribus philosoph.

Vt enim immortalis est veritas, sic fictio & mendacium non durant. Simulata illico patefcunt, & magno studio compta caefaries vento turbatur exiguo, & operoso, licet impressus fucus sudore diluitur, & argutum quoque mendacium vero cedit, coramque presfui intuente diaphanum est, opertum omne detegitur, abeunt umbrae natuulq; rebus color manet & latere ditius magnus est labor.

Nemo sub aquis diu vitit, erumpat oportet, & frontem quam celabat, aperiat. Franc. Petrarch. lib. 1. de vita solitaria.

Τὸ δὲ ἐπὶ τῷ ψῆδῳ ἀλλ' ἐπιβραβεύεται φιλία τοῦ μᾶλλον δέει, ἢ τὰς ἐχθράς.

Ingenia non aperta, non simplicia, sed astuta & callida, & ad decipiendum parata, magis quam viperas fugere debemus. Theophrast. de simulatione.

Mendacium dicere, aliquando sapienti concessum.

Mendacium odit, qui quis sapiens est, & probus. Mendacio paratur auctoritas. Quint.

Mendax hoc lucratur, ut cum vera dixerit, ei non credatur.

apud Diog. lib. 5. Sæpe delinquentibus promptissimum est mentiri.

Mendacium de scipio duplex est.

Mendacium non veraciter. Theophrast.

Mendacem memorem esse oportet. Liu. Dec. 4. lib. 4.

Multa sunt, quæ nonnullos mortales mentiri compellunt, non tantum venia, sed & laude digni sunt: ut quæ honesta sunt, vel ad salutem tali quoriam pharmaco viti sunt in medicis. Cuiusmodi multa Vlyfles etiam fecit, ut & vitam suam, & civiorum reditum redimeret. Lucian. in Vhil.

Mendacium est falsa verborum prolatio, cum intentione mendacii.

In virum bonum non cadit mentiri emolumentum sui fastidii.

Cum iudici dicenda sententia est, meminisse Deum habet stem, id est, mentem suam, qua fustil dedit homini ipsa sententia. Cic. 3. Offic.

Nihil est turpius vanitate.

Qui semel à veritate deflexerit, hic non maiore religione iurium, quam ad mendacium perducit conficiunt.

Et quæ pœna à diis immortalibus periturò, hæc mendaciorum tutela est. Non enim ex passione verborum quibus innotuitur apprehenditur, sed, ex perfidia ac malitia, per quam innotuit alicui, dii immortales irasci ac succensere consueverunt. Cic. pro Rosc.

Vbi quis semel peierarit, si credi postea, etiam si per iuramentum iuret, non conuenit. Pro C. Rab.

ψῆδος τῶν πρὸς μαγιστῆρα τοῖς πολλοῖς ἀμαρτυροῖεν.

Sæpe delinquentibus promptissimum est mentiri. Epictet. lib. 1.

Ἐπὶ τῷ ψῆδῳ καὶ ψῆδος λέγειται ἀπὸ τοῦ ψῆδου.

Turpissimum apud Perfas ducitur, mentiri: secundum innotuit non esse, cum ob alias multas causas, tum quod necesse est mentiri qui debet, mendacio quoque est obnoxium. Herodotus lib. 1.

Sicubi etiam mendacium dici opus est dicatur. Herodotus lib. 1.

In mendacio deprehendi, impedimento est hominibus ad veniam consequendam. Xenoph. Cyropæda. lib. 1.

Speciosa verbis, re inania, aut subdola, quando maiore veritate imagine teguntur, tanto erumpant ad infensius foratium. Annal. lib. 1.

Veritas visu & mora, falsa autem festinatione & incerto scunt. idem, Annal. lib. 2.

In magnis mendacis, interfuisse le quidam & vidificatum quæ nunquam viderunt vel tractant. idem, hist. lib. 2.

Illud deceptionis perspicuum est argumentum, quod non persuadere velit, maiori quodam verborum ornatu & oratione diger, quibus venti declinantis vtiatur, ut depicente pellunt garbas. hist. lib. 3.

Est genus quoddam mendacii, quod ceteros quidem non mendacium lædit, sed dedecus ipsius vitiosum est. Committitur enim dicendo, faciendoye quicquam in alterum: sed de seipso loquitur. Et hoc duplex est: aut enim committitur, lenior, & ad ra dicendo, quam reuera sunt: aut maiora & splendidiora, quod fit circa minus, dissimulatio dicitur: illud, quod circa maiora arrogantia: id autem quod inferius est, quam verum sit, latere elegans est, ac interdum philosopho non inutile. Quædam iam à Socrate viturpatur in dicendo, cum opus erat illud de seipso loquium aliquem Sophistam; sibi que plurimum de sua doctitudine centem. Tum enim vitiatem suam magis sentiunt, cum innotuit deprehenduntur illo, qui se nihil cure simulat. Theophrast. de Mediocritate affectuum.

Mentiri, decipere, lædere offendere, iniustum est, hoc tamen offendere iniustum, item per fraudes decipere. Plato de iust.

Ex calunnia, & invidia mendacium paruo tempore dicitur latini extinguitur. Theophrast.

Qualis est quisque, talia sunt eius facta, & oratio. Aspexit enim, omne in malo vitioque mendacium est: veritas sibi proba dabilis. Ita etiam verus homo, quoniam medium locum occupat, omnis laudabilis: quia autem mentiuntur, vti que sunt innotuit, sed maiore quadam ratione arrogans.

Qui maiora sibi quam quæ insunt, vendicat, & summius lius causa: est ille quidem similis improbo (neque enim mendacio delectaretur), sed tamen fultu potius, quam pravi forpore rere videtur. Qui autem alicuius rei causa id facit, si quæ honoris, non est ille admodum vituperandus; quia ad pecuniam: atqui pecunie, vel carum rerum, quæ ad pecuniam dant, is multo deformior est. Nec vero facultate se possunt rogans, sed animo ac voluntate cernitur, ex animo enim mendaciorum, & quia talis sit, omnis arrogans iudicatur. Ita mendax mendacio ipso delectatur, alius gloriæ, quæ illi vti causa dicitur.

PC

POLY

Galba, quodam iactante, quod in Sicilia murenam quinq; pedes longam emisset: Nihil, inquit, mirum, nam ibi tam longæ nascuntur, vt his piscatores pro retibus cingantur. Mendacium euidentiore mendacio derisit. Fulg. l. 4. c. 18. Eras. Roter. l. 5. apoph.

¶ SIMILITVDINES.

Chrysofomi. Quemadmodum qui putres, & ruinam minantes parietes albo tectorio linunt, non tamen eos possunt erigere: Ita & mendaces facile deprehenduntur: & omnis error ita imbecillis est, quamuis extrinsecus callide fucetur. Homil. 66. de liuore & inuidia.

Plutarchi. Quemadmodum aranæ ex se telas texunt: Ita quidam ex seipſiſ comminſcuntur fabulas ac mendacia, cum nihil ſubſit veri. in mor.

¶ EXEMPLA BIBLICA.

Mendaciorum officio hæc dantur exempla: Ioseph, Gen. 43. v. 18. & 44. v. 12. & c. Obliuiscens piz, Exod. 1. v. 18. 19. Rahab, 1o. 2. v. 1. 4. 5. 6. Michol, 1. Sam. 19. v. 16. 17. Dauid, 2o. v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. & 21. v. 9. 10. 11. 12. Chufai, 2. Sam. 16. v. 16. 17. 18. Eliſeus, 2. Reg. 6. v. 18. 19. 20. Iudith, 1o. dith. 10. v. 11. 12. 13. Mendacii vt vocantur, perniciosi & vitiosi exempla: serpens, Gen. 3. v. 4. Sara, 18. v. 15. Huc referunt etiam Abrahami exemplum, Gen. 12. 13. & 20. 2. Vbi petit ab vxore sua Sara, vt se forem ipsi esse fateatur: quum in illis locis non petat ab vxore Abraham, vt mentiatur, salum aieus, aut negans verum: sed tantum vt veri partem reticens (auum enim communem habuerunt, Gen. 20. v. 12.) ipsiſum à periculo liberet: quod autem Sara filia patris Abrahami dicitur, Gen. 20. v. 12. ex Hebræorum idiotismo fit, qui nepotes, auorum filios & filias vocare solent, vt & Exod. 2. v. 17. 18. 20. Idem & de Isaac, Gen. 26. v. 7. dici potest Iacob 27. v. 19. 24. Rachel, 13. v. 35. Patriarchæ, 37. v. 31. 32. Vxor Putipharis, 39. v. 14. Gabaonitæ, 1o. 19. v. 8. 9. Samlon, Iudic. 16. v. 13. 14. 15. Fama de Abſalone, 2. Sam. 13. v. 30. Mulier quædam, 17. v. 20. aliter Meretricum, 1. Reg. 3. v. 22. 23. falsi testes, 21. v. 13. Propheta quidam, 13. v. 18. Giczi, 2. Reg. 3. v. 22. Hazael, 8. v. 14. 15. Aman, Esth. 3. v. 8. Principes & reliqua pars populi à captiuitate, 1er. 42. v. 5. 21. duo senes, Dan. 13. v. 35. & c. Antiochus, 1. Mach. 1. v. 31. 32. Demetrius, 11. v. 33. Triphon, 13. v. 19. 20. Iudæi Scribæ & Pharisæi, Matth. 7. v. 19. Petrus, 26. v. 70. 71. Iudæi seniores & milites cultores sepulchri, 28. v. 11. 12. 13. Parennes cæci nati, Ioan. 9. v. 20. 21. 22. Ananias & Saphira, Act. 5. v. 2. Falsi testes, 6. v. 14. Quæſtuarii, 16. v. 19. 20. Athenienses, 17. v. 18. Demetrius, 19. v. 27. Iudæi quidam, 21. v. 28. Tertullus Orator, 24. v. 5. Cretenſes, Tit. 1. 12. Pseudoapostoli, Apoc. 2. 2. Pseudo Iudæi, 9. v. 3. 9.

¶ EXEMPLA PROFANA.

Dionysius iunior adulatoribus vnice delectabatur. Ab eo nuncupati Dionysiolocales, qui sublandendi causa nil se eorum quæ opponerentur videre ita ementiebantur, vt ab ipſo Dionysio ductari manu gefirent. Cæterum & id genus homines Alexandriolocalces mox nuncupati à Magno (vt fere creditur) Alexandro appellatione propagata. Cælius l. 22. c. 17.

Alexandrum Magnum post res in Asia gestas, cum iam Indicam suscepisset expeditionem cepit in tanto rerum successu gloriæ cupiditate vt iam non aliter quam prostratis humi corporibus resalutari patere: superabatque abunde adulatio, perpetuum regnorum malum, quorum opes sæpius, quam hostis dira hæc pestes euerit. Macedones tamen minus fecere, immoderatus Græci genus hominum in id vitium propensissimum. Sab. l. 6. Enn. 4.

Quamuis esset ad omnes homines M. Crassus assentationibus subigendos peritissimus: idem erat tamen vicissim adulationibus oportunus omnium. Plut. in Crass.

Aronius Caracalla Imperator omnem illam pecuniam, quam per continuas actiones extorsit, partim militibus, partim assentatoribus largitus est. Dion. & Xiphilinus.

Aegypti nullus mentiendi modus, summaque mentiendi impunitus erat. Alex. l. 6. c. 10.

¶ HIEROGLYPHICVM.

Est mendacii & simulationis hieroglyphicum Pica, vt pote quæ anteriore parte candida sit, posteriore autem nigricet: amicum scilicet purum atque sincerum affatu primo simulet: mox vel decipiat, vel eludat. Pier. Val. l. 24. pag. 215. d.

¶ FABVLÆ.

Simius & Delphinus.

Solebant quondam mercatores in longinquis nauigationibus assumere catellas melitæas, aut simiolas, quorum lilius ædium nauigandi leuaretur. Quodam igitur Atticam cum similio præterueto, non longe à Sunio promontorio regionis illius, vehementissima oritur tempestas, vt inhorreſcit mare, atque fluctus tanta vi concitantur, vt naus euerteretur. Disiectis igitur atque fluitantibus & rebuſ & hominibus, nabat in vndis & simius. Hunc conspicatus Delphinus, misericors illius, quod esse hominem arbitraretur, lingu- Y Y Y laris

laris autem amor est erga genus humanum Delphinorum, annatat ad finium & susceptum euehere ad terram incipit. Iamque in conspectu erat Piræus, ibidemque nauale Atheniensium, cum interrogat Delphinus simium, An esset ciuis Atheniensis? Qui cum respondisset, se & esse ciuem Atheniensem, & in ea vrbe nobilibus parentibus procreatum, Amplius ille, an noscitate posset Piræum rogat. Tum simius: Optimum ne illum amicum & finimum, ac in primis familiarem, inquit, mecum, rarus de homine Delphinum loqui. Quotam impudente mendacio offensus Delphinus, in mare se demersit, & vanum simiolium in aquis suffocandum reliquit.

Contra vanitatem & mendacia hæc fabula narratur, quæ sæpe numero gloriosulus non solum detrimento atque probro, sed etiam exitio fuisse compertum est.

Opifices.

Iupiter Mercurium iussit opificibus dare potionem medicatam vanitate. Ille oblitus vnus generis nescio cuius; miscuit æqualiter mendacium vniuersis: cum autem recordaretur postea horum, quicquid relictum fuerat, id totum ebibendum prius præteritis præbuit. Ideoque cum omnes opifices multum mentiantur, aliqui tamen putantur esse vanissimi.

Narratur fabula de mendacibus opificibus.

Frans Valentis.

Periculose ægroratis pauper vouit, centum se bobus rem diuinam diis facturum esse, si conualuisset. Diu illum, fide habita, sanitati proutina restituerunt. At ipse confirmatus pannuceos boues centum finxit, & diis immolauit. Quam rem cum indigne tulissent dii, exacturi penas perfidix, immiseri illi somnium, quo iuberetur in certo loco littoris terram effodere, quod ibi inuenturus esset quadringenta M. nummum, id est mille Atricas minas. Quo cum expergetactus cupide perexisset, & earum quæreret, captus a Piræis fuit. At ille similiter, vt Deos antea, & hos fallere tentans, pollicetur pro suo corpore talenta mille, immanem pecuniam summam. Nam nostris nummi hæc fuerit circiter sexingentorum M. aurum coronatorum. Sed cum huic illi minime crederent, abductus, & mille denariis venundatus fuit.

Fabula docet, mendacia, mendacesque homines diis esse iniustos.

Vulpes & Crocodilus.

Crocodilus Aegyptiacum est animal, tetrum aspectu, atq; monstrum, specie lacerte, cute rugis & squammis horrida, vultum atq; informe. Inter hunc & vulpem quodam tempore certamen de generis nobilitate extitisse narrant. Quam autem crocodilus & maiorum suorum multa præclara facinora, & a se fortiter res gestas prædicatione sua extolleret, respondit vulpes: Nihil opus esse verbis, nam de pelle apparere omnia.

Hoc fabula innuit: Mendaces ipsa re solere coargui & refutari.

Vide Astitia, Frans Veritas.

Mendicus.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Mendicus, *πρωχέτης, περρωχέτης*. Qui victum ostiatim quæritat, Ege-nus. Hebr. *Rasch* a verbo *Rasch*, egenus fuit, ad mendicitatem redactus est. Opponitur verbo *Iaz*, *asch*, Diues fuit. *Gal. Riche*, Ege-nus is est qui nihil possidet: omnium enim quæ ad vitam necessaria sunt, egens est.

Mendici nulli in Ecclesia esse debet. *Dent. 17. 4.* David etiam asserit, se non vidisse iustum derelictum, & semen eius quærens panem, *Psal. 37. 25.* multi tamen erant Christi tempore, quod illius tempore corruptelam arguit, *Luc. 16. 20. & 18. 35. Ioan. 8. 9. Act. 3. 2.*

SENTENTIA PHILOSOPHICA.

Mendicus nullus in ciuitate sit: si quis hoc facere tentauerit, vt precibus inefficacibus victum quærat, ex foro ædiles depellant, ex ciuitate verbis curatorum magistratus, ex reliqua regione agrorum curatores extra fines expellant, quo regio ab huiusmodi animali pura fiat. *Plat. de leg. lib. 11.*

APOPHTHEGMATA.

Diogenes. Quibusdam Diogeni probro vertentibus, quod peteret, cum id Plato non faceret: Imo, inquit, petit & ille, sed.

Admoto capite, vt nequisquam exaudiat alter.

Abusus est Homericæ carmine, quod est *Odyss. 6.* quo significauit, Platonem non minus esse petacem, nisi quod ille clam peteret, ipse palam. *Laert. l. 6.*

Idem, Postea quam inopia compulsus coepisset mendicare, his verbis solebat aggredi: Si cui alteri dedisti, da & mihi: sin nemini, a me incipe. Significabat, se non inferiorem cæteris mendicis: itaque vt qui daret quibuslibet, daret & Diogeni: qui verò tam parcus es-

set, & nemini quicquam daret, huic temptus esse, vt aliquid inciperet. *Laert. l. 6.*

Idem, A prodigo petebat minam, ille admiratus impu- stulationem, interrogabat: Cur ab alio obulum petebat, autem minam? Quoniam, inquit, ab alio necrum me spero, à te autem fortassis nunquam. *Laert. l. 6.*

Aristoteles obiurgatus à quodam, quod dedisset elee- homini malo: Non mores, inquit, sed hominis miseriam. *Laert. l. 5. c. 1.*

Idem, Ab alio, eadem de re castigatus, Non hominem quicquam, sed humane forti. *Laert. l. 5. c. 1.*

Stratonicus, Cuidam laudanti ipsum, vt aliquid acciperet, inquit, maior mendicis sum. Sentiens, non esse multo laudanti, sed accipere à laudatis. *Athen.*

Anonymus, Lacedæmonius quidam videns quendam gantem; Nihil, inquit, moror deos, qui me sint pauperior quet, vetus esse, sub obtentu religionis exercere mendicium, plerumque tales collectæ non impendantur diuis, qui sunt egeni, sed improborum luxu ac libidini. *Plat. in La-*

Idem, Mendicis quidam petiit aliquid à Lacedæmonio, inquit, dederò, magis es futurus mendicus. Verum istius vitæ tuæ fuit author, qui tibi primus dedit, teque fecit in- pud Lacedæmonios probro dabatur mendicis, quod ad- disserit, & minimo essent contenti. Benignitas autem in- speciem habet magnæ virtutis: sed ea priorum hominum lit plurimorum malorum luxuriosam ignauiam. *idem.*

Antigonus Thrallo Cynico petenti drachinam, non mi- nus regium, Cynico subiciente; Talentum igitur da- inquit, Cynicum tale munus accipere. Vt roque cornu- stularioris improbitatem, quem existimabat nullo digno- cio. *Plat. in Reg. & Imp. apoph.*

Vide Paupertas.

Mens.

DEFINITIO: ET ETYMOLOG.

Mens, Græce *νους* & per *νεωσυνός*, & dicitur, venitque do, vel a memini, *secund. B. Thom. prima parte. q. 77. b. 2.* Mentem nomine cordis, recordationis & intelligentiæ frequentè expriment. Mens miræ operatur, vt variis appellationibus ea designaretur, quæ in scrip- tis occurrit, ad quædam disquisitionem leditorum uitamus.

Mens legitur est, quæ in anima eminent, ac in Luna mo- à Græcis *μην* appellatur, modo quasi perficitur in hunc diuinam, nunc humana, nunc summa, nunc infimam acie, nunc sese inspiciendo cuncta sibi cogitatione prop- etiam hebetit, & quasi obtunditur, hinc dementes: mo- obcecatur ac sepelitur; vnde infanti.

LOCI BIBLICI.

Mens pro intelligentia, *diogenis* duntaxat: *Tita. 1. 1.* ratio in non renatis, caput est nature corruptionis, *Colo. 2. 1.* que carnis etiam nomine (æpe comprehenditur, *Rom. 7. 5. & 17. 18. & 2. 3. Coloss. 2. 18.* mentis renouatio necesse est. *2. Ephes. 4. 2.*

SENTENTIAE POETICAE.

Ouid. 1. Fast. & 2. de Trist.

Conscia mens ut cibus, sua est, ita conceptio intra

Pectora: quo sulto semper, metumq; suo.

Omnia peruersa poterunt corrumpere mentes.

Stant tamen illa suis omnia cui a locis.

An dubium est habitare Deum sub pectore nostro?

In celumq; redire animas, calamusq; ventris?

Exemplumq; Dei quicq; est in imagine parua.

Ouid. 6. Fast.

Est Deus in nobis: agit ante calcitrans illo;

Imperus hic sacra semina menti habet.

Iuuen. Sat. 8.

Summum crede nefas animam proferre pudoribus

Et propter vitam vituendâ perdere causas.

Ouid. 1. Fast.

Conscia mens recti fama mendacia ridet;

Sed nos in virtutem credula turba sumus.

Est aliquid magis, crimen abesse malis.

Valer. Flac. l. 2.

Stabilem quando optima facta.

Dant animam, matorq; pp: audacia capti.

Hor. 1. 1. Epist.

Hic mirum abominus est;